

#01

NI GENI NI FARSANT: EDGAR ALLAN POE I *EUREKA*

G. St. John Stott

Professor associat d'Anglès i “Chair of the Department of Modern Languages”

Arab American University, Jenin

Cita recomanada || STOTT, G. St. John (2009): “Ni geni ni farsant: Edgar Allan Poe i *Eureka*” [article en línia], 452°F. *Revista electrònica de teoria de la literatura y literatura comparada*, 1, 52-64, [Data de consulta: dd/mm/aa], < <http://www.452f.com/issue1/ neither-genius-nor-funge-edgar-allan-poe-and-eureka/> >.

Il·lustració || Violeta Nogueras

Traducció || Francisco Piñón

Article || Rebut: 22/04/2009 | Apte Comitè científic: 12/05/2009 | Publicat: 01/07/2009

Llicència || Llicència Reconeixement-No comercial-Sense obres derivades 3.0 de Creative Commons.

Resum || *Eureka* (1848) ha estat considerat superficialment com una versió expandida d'una conferència sobre cosmologia que Poe va donar aquell mateix any. Tot i així, la serietat d'aquest text com a treball científic hauria d'ésser qüestionada. El tractament d'alguns temes, que es poden trobar a d'altres escrits de Poe, mostra que l'autor no cerca d'ésser consistent. Aleshores, el text no sembla el resultat d'un interès seriós per l'argumentació científica sinó que hauria de ser considerat un engany: un intent de revelar la credulitat dels lectors. Els enganys de Poe es basen en el fet que el reconeixement de les convencions genèriques impliquen confiança, i *Eureka* aprofita i ridiculitza aquesta confiança pública en conferenciants cosmològics com John Bovee Dods.

Paraules clau || Poe | *Eureka* | Éter | Mermerisme | Engany.

Abstract || *Eureka* (1848) has been taken at face value as an expanded version of a lecture on cosmology that Poe gave earlier the same year. However, its seriousness as a work of science should be questioned. Its treatment of themes found in other works by Poe shows the author's unconcern for consistency, and the text unlikely to have resulted from a serious engagement with scientific argument. Instead it should be approached as a hoax: an attempt to reveal the gullibility of its readers. Poe's hoaxes relied for their effect on the trust created in readers by their recognition of generic conventions, and *Eureka* exploited and ridiculed public trust in cosmological lecturers such as John Bovee Dods.

Keywords || Poe | *Eureka* | Ether | Mesmerism | Hoax.

0. Introducció

L'*Eureka* d'Edgar Allan Poe (publicat el 1848) ha estat llegit com un treball de cosmologia seriós i com una broma¹; com un assaig mostra de "virtuosity in the use of logic, [...] philosophical profundity, [and] currency in scientific theory" (Schaeffer, 1971: 353), i com un treball on la ciència i la filosofia son dolentes, i res no és profund (Holman, 1972). Aquestes opinions semblen irreconciliables –com Harold Fromm irònicament assenyala (recuperant una referència anterior), "One man's genius is another's fudge" (1989: 201)– i per fer les coses encara pitjor, inclús si es dóna per bo que la anterior reacció sigui una mica extrema, ja que gran part de la ciència en aquell treball era fiable pel temps en què es va escriure², és difícil de dir si Poe el va presentar de forma seriosa. Després de tot, esperaríem que hi hagués detalls convincents en una presa de pèl. Tal i com Poe explicaria a l'apèndix afegit a "Hans Phaall" (1835) quan el treball es va tornar a publicar el 1839³, l'èxit d'una broma depèn de la "verisimilitude [...] in the application of scientific principles" (1983: 1001). O, com Christopher Norris ha observat (2000: 94), una broma necessita estar embolicada amb "just la suficient" ciència comunment acceptada per què els lectors puguin deixar de banda qualsevol possibilitat de ironia per part de l'autor. En el cas present, es podria argumentar, tenim just suficient Laplace, Newton i d'altres llumeneres per rifar-se a l'incaut –i si no és suficient per demostrar geni científic, de fet aixó tampoc no era la intenció de Poe–. (La mateixa ambigüitat es pot veure a les notes marginals de còpies del text imprès: clarament, ell pensava que podria millorar el seu argument, pero no està gens clar perquè volia fer aixó).

Una precaució semblant s'hauria de prendre davant de la insistència de Poe en que el treball "no era literari en absolut" –i amb la seva manera bastant melodramàtica de dir-li a la seva sogra que no desitjava viure més d'encà que havia escrit *Eureka* (Ostrom, 1948: 2, 359, 452). Aixó no és només pel fet que Poe "had fallen into a routine of easy lies and half truths since at least his adolescence" (Silverman, 1991: 146); fins i tot si no hi hagués motiu per sospitar, de manera que generalment ens poguéssim prendre Poe de forma seriosa, encara no podríem estar segurs de que *Eureka* no fos una presa de pèl. Poe hauria après de l'efecte d'una experiència anterior –com quan va reconèixer haver escrit un informe de una travessia de l'Atlàntic en globus (Goodman, 2008: 244)–, que un excés d'honestitat en aquests casos pot ser un error si un va darrera de l'èxit financer, i el 1848 Poe realment hi anava. I pel que fa a la ciència d'en Poe, encara que hom podria donar crèdit a les seves pretensions de serietat, no és convenient.

NOTES

1 | El primer que va suggerir que *Eureka* era una broma va ser Epes Sargent, qui va dir en una resenya al Boston Transcript que 'The mocking smile of the hoaxer is seen behind [the author's] grave mask' (Walker, 1986: 292, 281; cf. Beaver, 1976).

2 | Poe va provar de tenir les seves histories "conform to current scientific ideas, as he understood them" (Mabbott, 2000: 94); per una crítica de Bacon del segle XIX (la preocupació de control de Poe) veure Hesse, 1964: 149.

3 | La historia narra com un burgués de Róterdam (Hans Phaall) construeix un globus i vola fins la lluna per tal d'escapar del seus acreedors.

1. Contextes

Una forma de fugir de la incertesa de quin guió estava seguint Poe (lectura cosmològica o broma), és comparar-lo amb altres treballs seus que tractin temes similars⁴ –en concret el relat de 1844 “Mesmeric revelation”–. Aquest conte s’ha interpretat habitualment com un assaig per un treball posterior, en el fet que –com Matthew A. Taylor senyala– tots dos fan “‘our’ death –the death of the individual, the death of the human– a precondition of full transcendence” (Taylor, 2007: 204; cf. O’Donnell, 1962: 87; Falk, 1969: 546), i la serietat (o l’absència d’aquesta) en un necessàriament ha d’afectar una lectura de l’altre.

1.1. Hipnotisme

Poe va publicar tres contes d’hipnotisme el 1844-45: “A Tale of the Ragged Mountains”, “Mesmeric Revelation”, i el més famós “The Facts in the Case of M. Valdemar”; contes que ofereixen al·legats cada vegada més aventurats del poder de l’hipnotisme per creuar la frontera entre la vida i la mort. Al primer, el control hipnòtic de Templeton sobre Bedloe porta aquest –en trànsit hipnòtic– a creure’s que mor d’exactament la mateixa manera que l’amic de Templeton, Oldeb, havia mort cinquanta anys abans; en el segon, el diàleg entre el narrador i Vankirk arriba al seu punt àlgid quan aquest mor; i en el tercer, el control hipnòtic de P prolonga la vida física d’en Valdemar. La experiència imaginada (hipnòtica) que sofreix el subjecte de la mort d’un altre, es torna la comprensió de la seva pròpia mort, i llavors el poder de l’experimentador d’inhibir la mort mateixa. No obstant això, la serietat creixent per part dels hipnotitzadors de Poe no hauria de ser vist com una elaboració (o desenvolupament) d’una filosofia consistent, sinó alguna cosa amb menys intenció –com les exploracions de la nova suggerien per la seva lectura–.

El 1844 Poe havia llegit amb interès *Facts of Mesmerism*, de Chauncy Hare Townshend, i n’havia tret idees per històries. Per autors com Townshend era un fet demostrat que “the magnetizer may act upon [the one magnetized] at a distance”, i una preocupació que en fer això “give rise to mischievous results” (Townshend, 1840: 365; cf. Deleuze, 1884: 208; Lind, 1947: 1082) –i com Lind va senyalar fa uns seixanta anys, aquesta era la situació en “A Tale of the Ragged Mountains”–. També en Townshend, i certament en la majoria de textos sobre hipnotisme, estava el descobriment, fet per primer cop pel Marquís de Puységur, que aquells hipnotitzats podien conversar amb altres i xerrar amb autoritat de temes dels quals durant la vigília es creien ignorants⁵. Això és el que ens trobem a “Mesmeric Revelation” –al mateix temps que amb el suggeriment de que l’hipnotisme pot accelerar la mort en casos de tuberculosi–.

NOTES

4 | Levine i Levine assenyalen això en la seva introducció a *Eureka* (2004).

5 | Vegis Walmesley, 1967: 144; Laurens, 2008. L’interès contemporani es mostra en la controvèrsia de 1844 causada per les “Cartes d’Hipnotisme” de Harriet Martineau a l’*Athenæum*, a on proclamava que la seva doncella era clarivident. (Pichanick, 1980: 129-37).

–“In pulmonary phthisis in the last stages”, J. F. Deleuze havia deduït, més que guarir, “it is [...] to be feared that [...] it accelerates the final crisis” (1884:183, 333)–. I pel que fa a “The Facts in the Case of M. Valdemar”: no només fa servir informes sobre l’efecte de l’acció galvànica en un cadàver⁶, sinó que explota la especulació contemporània “that mesmerism could redraw the line between life and death” (Winter, 1998: 121). Justinus Kerner havia contactat, en el seu *Die Seherin von Prevorst* (1829; una traducció anglesa es publicà el 1845) el cas d’una dona la vida de la qual havia estat artificialment preservada mitjançant l’hipnotisme (Lind, 1947: 1092; Taves, 1999: 393-94, n60), i Andrew Jackson Davis contava una història similar a la mateixa època (Smith, 1845: 25). Poe va afegir poc més que control literari en aquestes històries.

La natura aleatòria dels préstecs de Poe en aquestes històries no hauria de sorprendre. Ell era, després de tot, un periodista. “In my ‘Valdemar Case’”, protestaria, “[...] I had not the slightest idea that any person should credit it as anything more than a ‘magazine-paper’” (Ostrom, 1948: 2-433), i encara que podríem dubtar que no sospités que el conte es podria prendre seriosament, no hi ha raons per creure que Poe el considerés mai res més que una enginyosa peça de revista de ficció⁷. El mateix s’hauria de dir d’altres relats, enginyosos fins a on arribaven, que no era massa lluny; i essent aquest el cas, ens podríem demanar per què *Eureka* hauria de ser considerat diferent. És cert que no hauríem de confiar massa en les semblances entre aquest i “Mesmeric Revelation” (si un és un *jeu d’esprit*, o inclús una broma, per què no l’altre?) –i, a més a més, les diferències entre ells són més significatives que no pas les semblances–. A “Mesmeric Revelation”, la personalitat individual sobreviu a la mort, a *Eureka*, no; i no hi ha raó per creure que Poe estigués especialment compromès amb un escenari més que amb l’altre, o, ja que hi són, que creia la afirmació en “The Colloquy of Monos and Una” (1841) de que, tot i que la consciència sobreviu a la mort, consisteix només en una consciència de temps i lloc.

1.2. L’èter luminífer

No menys indicativa com a guia de lectura per *Eureka* és la despreocupació de Poe per l’ús coherent del concepte d’èter interestel·lar. Es podria esperar alguna incoherència donada la manera en que la paraula es feia servir dins la ciència contemporània. Aquells que treballaven en la teoria de les ones de llum havien donat per fet que feia temps que existia un mitjà per la propagació de aquestes ones, i que aquest mitjà –l’èter luminífer (“portador de llum”)– omplia l’univers. En paraules del divulgador científic Thomas Thomson, l’èter era “a peculiar matter, extremely subtile, capable of penetrating the

NOTES

6 | Un subjecte experimental podia “make violent gesticulations with his hands, move his head, roll his eyes, and chatter his teeth”, i no de forma sorprenent –com en el relat de Poe– es sabia que aquells no acostumats al fenomen fugien corrent o es desmaiaven (Dods, 1847: 23-24; Poe, 1983: 840).

7 | Poe s’havia referit a “Hans Phaal” en termes igualment ambigus, com una broma i un “jeu d’esprit” que difícilment enganyaria els lectors donat el seu to.

densest bodies, astonishingly elastic, and the cause of heat, light, magnetism, electricity, and even of gravitation” (Thomson, 1830: 4).

No obstant això, no hi havia cap consens general sobre què era l'èter i, de fet, a mitjan del segle XIX el fracàs en detectar alguna mena d'efecte de l'èter sobre el moviment planetari havia arribat a qüestionar la seva existència. L'explicació de Thomas William Webb de que l'existència de l'èter era “only assumed for the sake of the theory” i per tant “need not be further noticed”, encara que no va ser exposada fins el 1883 (5n; cf. Campbell and Garnett, 1882: 394), expresava reserves que perfectament podrien haver sorgit abans. Fins i tot a la meitat del segle “èter” servia com un terme jòquer per qualsevol teoria.

Allò que no podria ser esperat és el grau d'incoherència que trobem en Poe. A “Mesmeric Revelation”, Vankirk anuncia que “God, with all the powers attributed to spirit, is but the perfection of matter”. I: “The ultimate or unparticled matter not only permeates all things but impels all things –and thus is all things within itself. This matter is God” (Poe, 1983: 722, 720). No hauríem de prendre això com una idea que Poe s'agafés seriosament. Tot i el drama inherent a les idees proclamades per Vankirk durant el trànsit hipnòtic, aquestes no ofereixen res més que la visió teològica del moment. A l'Amèrica de mitjan de segle era comú acceptar que, en paraules de Thomas Dick, Deu “pervades, actuates, and supports the whole frame of universal nature” (1846, 1: 65), i mentre que alguns identificarien la omnipresència divina amb la de l'èter⁸, d'altres, presagiant la terminologia de Poe, ho farien amb la de la electricitat (o veurien l'èter com electricitat). “I am fully sensible”, va escriure un defensor de l'hipnotisme “that electricity is a fluid most inconceivably subtile, purified, and fine. [...] It is almost unparticled matter [...]” (Dods, 1853: 107; cf. Milutis, 2006: xi). Agafar en préstec aquest discurs va permetre a Poe que les idees de “Mesmeric Revelation” sonessin posades al dia, i, no obstant això, difícilment podem afirmar que sigui una evidència de que se les prengué seriosament. Dos mesos abans, a “The power of words” (1845), l'èter havia estat definit de forma diferent –com una substància que “pervades, and alone pervades all space” i el “medium of creation” (Poe, 1983: 1825)⁹, i a *Eureka* ho definiria encara d'una altra manera diferent¹⁰. Al darrer treball, Poe introdueix l'èter amb la finalitat de jugar amb la idea de que “substància” és només un altre nom de Déu, o “Déu” un nom alternatiu de “substància”. Una vegada més, la idea és interessant. Una visió plenària de l'univers havia estimulat un materialisme cristià durant dos segles¹¹. Però difícilment es pot considerar una expressió de les creences de res més que aquelles que trobem als seus primers relats.

NOTES

8 | La influència de Deu, argumentaria Edward Hitchcock al 1851, és “transmitted by means of the luminiferous ether to the limits of the universe” (1854: 433). Arguments similars es podien trobar al llarg de tot l'espectre religiós des d'el metodisme al mormonisme; vegis Porterfield, 2005: 164; Whittaker, 1991: 199; Cantor, 1981; Mills, 2006: 67-93.

9 | Si Deu realment va crear de paraula –o pensament– l'univers al principi dels temps, llavors devia haver un mitjà per la transmissió de les Seves paraules; i si allò era així, la creació divina podria tenir l'equivalent en la auto expressió humana. Al resum de Bruce Mill (2006: 71), “the thoughts of God permeate and impel all things, and similarly human words and thoughts pulse outward from the self”.

10 | No estic per tant d'acord amb aquells que argumenten a favor de la coherència temàtica, estètica i teòrica d'*Eureka* amb la resta del treball de Poe: per exemple, Jacobs, 1969.

11 | Igualment poc original era la idea que la condensació nebular podia explicar l'origen de l'univers. “Space and duration exist of necessity, and that space was eternally filled with primal matter which I contend is electricity”, explicava John Bovee Dods. Tot a l'univers s'havia condensat des de l'electricitat, “not instantly but gradually”, afegia (1847: 36, 40). Mary Somerville, introduint les idees de Laplace a un public anglòfon, havia estat menys dogmàtica. S'acceptava de forma general, senyalava, que hi havia “a self-luminous, phosphorescent material substance, in a highly dilated or gaseous state,” una substància que es tornava “by the mutual gravitation of its particles” en

2. Objectius

Per qué, doncs, escrivia Poe? Si no s'estava presentant davant del seu públic ni com un científic, ni com un divulgador de la ciència (les seves idees canviaven massa per suposar que ho era), llavors presumiblement ens l'hauríem de creure quan diu que oferia *Eureka* com un poema –i reconèixer que, com Sir Philip Sidney (i Aristòtil) havia avisat, la poesia poc té a veure amb el real. Suggerixo que hauríem de llegir el poema cosmològic de Poe com una mena de “mentida” amb la qual va provar de capturar “the attention (and ideally the imagination) of the public” (Boese, 2002: 2; Poe, 1983: 608) –o bé per l'efecte poètic, o bé (allò que és més probable donada la riquesa de detall científic) com una broma.

Per descomptat, podríem parlar d'ironia abans que d'engany. Quasi tot el que Poe va escriure va ser (com senyalava G. R. Thomson) “qualified by, indeed controlled by, a prevailing duplicity or irony in which the artist presents us with slyly insinuated mockery of both ourselves as readers and himself as writer”, i aquesta actitud explicaria molt d'*Eureka*, sense exigir-nos veure-ho com un intent d'engany (1973: 9; cf. Dayan, 1987: 23; Jar'ab, 2003). Tot i així, Poe era un *bromista*: un d'aquells que gaudia tot burlant-se del públic com “believers in every thing Odd”, dels quals la “Credulity: –let us call it Insanity at once”, els marcava com “ignorant people” –“Fifty Suggestions” (1849), no. 28, in Poe, 1984: 1303–. Burton R. Pollin suggeria certament que subratllar les bromes de Poe era “the sheer exuberant humour of his inventiveness” (1970: 174), però donades les paraules de Poe, la anterior observació de Constance Rourke de que el propòsit de Poe en aquestes bromes “was to render his readers absurd, to reduce them to an involuntary imbecility” sembla més convincent (1959: 181-84; cf. Walsh, 2006: 116; Elmor, 1995: 187).

2.1. Expectatives de gènere

Allò que és significatiu en el context present és que les bromes de Poe feien servir gèneres existents amb la finalitat d'explotar les expectatives dels lectors (Burgoyne, 2001). És ben conegut l'ús còmic que Poe feia de la primícia periodística. “The Atlantic has been actually crossed in a Balloon!” va ser anunciat profusament, i en argot periodístic, com a extra del New York Sun del 13 d'Abril del 1844, “and this too without difficulty –without any great apparent danger– with thorough control of the machine –and in the inconceivably brief period of seventy-five hours from shore to shore” (Poe, 1983: 743; Goodman, 2008: 238-45). Hauríem de tenir en compte que, amb això, Poe no només requeria que els seus lectors estiguessin desinformatos sobre la tecnologia contemporània (i per tant, admetre que l'Atlàntic podia esser creuat en globus)¹²; sinó

NOTES

estels i galaxies, però feien falta millors telescopis per poder confirmar la tesis nebular (1831: lxvi). Tot i així, deset anys després de la publicació d'*Eureka*, Jules Verne fa servir la idea al seu *De la Terre à la Lune* (1978: 74-75). La versió de Poe d'aquest escenari no far pensar que escrivís mogut per convicció personal.

12 | L'optimisme era prematur: la primera vegada en que es creues l'Atlàntic en una nau aèria no seria fins el 1919.

que també depenia de la seva predisposició a creure allò anunciat als diaris. Ho haurien d'haver sabut. No hi havia necessitat de rememorar la broma de la lluna d'una dècada abans per reconèixer que no tot allò que sortia a primera plana es podia creure. La premsa popular americana es regia per la informació sensacionalista i per una "unlimited promotion of merchandise" (Lehuu, 2000: 37), i és aquesta afició per la vessant sensacionalista –més que no pas la ignorància científica– allò que va fer possible la broma –Harriet Martineau havia senyalat una dècada abans que, pel que feia a la educació general, els americans estaven "travelling far faster than any other people beyond the reach of [a hoax's] deception" (1838: 3-24).

L'article de Poe pel *Sun* no va ser el seu únic recurs al gènere per fer sentir ridículs als seus lectors. Com hem vist, només uns mesos després de la publicació de la broma del globus, oferiria als seus lectors l'oracle d'un sonàmbul. Estudiosos conservadors de l'hipnotisme van avisar que "God has revealed what it behoves us to know" –"if we make [somnambulists] reason about mysteries, their imagination will be exalted, and they will give in to all sorts of errors" (Deleuze, 1884: 249). Mentre que "soul is still attached to the body", l'Universalista alemany Johann Heinrich Jung-Stilling va escriure, "the connection [between the soul and the spiritual world] is not perfect" –"The Nature of Man", *The Magnet*, 1 (December 1842), 158-59, qtd. Taves, 1999: 140n61–. No obstant això, la gent tenia la esperança de que la veritat podia provindre dels sonàmbuls, i amb deliberada ironia, Poe pretenia oferir una revelació hipnòtica, però ens donava un text que no revelava res.

Una vegada més, quatre anys abans d'enganyar el món amb la revelació de Vankirk, Poe havia mostrat la seva disposició a subvertir les expectatives del lector amb històries com "The man of the crowd" (1840), on ens porta a creure que el conte oferirà una colorista passejada per la ciutat –Whitman faria exactament això amb el seu "Life in a New York market" de 1842 (Rubin i Brown, 1950: 20-22)–, per desenganyar-nos després. Com molt encertadament va apuntar Walter Benjamin, "The Man of the Crowd is no *flâneur*" (1968: 174). I llavors tenim *Eureka*, on Poe es burla de les pretensions de la lectura cosmològica (el treball, es recordarà, s'havia presentat per primer cop com una conferència titulada "On the cosmography of the universe", a Nova York el 3 de febrer de 1848)¹³.

2.2. John Bovee Dods

Els americans de mitjan de segle tenien un gran apetit per la cosmologia popular, però de totes les lectures que podria citar com a possibles objectius, apuntaré a les de John Bovee Dods. Encara que

NOTES

13 | L'us de la cosmogonia per proposits fraudulents era el tema de *The Vicar of Wakefield* (1766) de l'Oliver Goldsmith.

no hi ha proves que vinculin als dos homes, Dods pot passar fàcilment com el tipus de timador que a Poe li agradava posar en evidència. Durant sis nits consecutives del 1843, Dods havia captat l'atenció de una audiència de dos mil bostonians amb les seves explicacions del cosmos, i d'acord amb informes de l'època, "multituds" van quedar fascinades. No tothom va estar impressionat, però. El *Boston Medical and Surgical Journal* sentia que la seva ciutat havia estat humiliada per l'habilitat per l'espectacle d'en Dods (Whorton, 2004: 112); i jo suggereixo que Poe hi estava d'acord. La credulitat del públic enfrontada a la retòrica de Dods hauria fet de la lectura cosmològica, suggereixo, un tentador objectiu per la ironia de Poe.

Dods no era la única persona que feia servir les conferències per explicar les seves intuïcions de l'univers. Poe era conscient de l'èxit d'Andrew Jackson Davis ("El llaurador vident"), les conferències del qual *The principles of nature*, *Her divine revelations* i *A voice to mankind* (1847) havien estat dictades en estat de trànsit (Tatar, 1978: 194). Poe tenia el suficient interès com per cridar-lo al gener del 1846 (Davis, 1871: 317), i sens dubte el considerà un objectiu fàcil. "IN THE BEGINNING [Davis had explained] the Univercoelum was one boundless, undefinable, and unimaginable ocean of LIQUID FIRE! [...] It was without parts; for it was a Whole. Particles did not exist; but the Whole was as *one Particle*" (1852: 121). Podria ser que *Eureka* fos escrit per ridiculitzar semblants pretensions; i la veritat és que, intencionadament o no, Poe les va desfer amb les seves intuïcions ("completament irresistibles, però inexpressables"), "that what God originally created –that that Matter which, by dint of His Volition, He first made from His Spirit, or from Nihilicity, could have been nothing but Matter in its utmost conceivable state of – what?– of Simplicity" (Levine and Levine, 2004: 22; cf. 102-03). No obstant això, Dods és l'objectiu més obvi per la ironia cosmològica de Poe¹⁴. Hi ha mecanismes retòrics similars; hi ha la creença (adoptada a *Eureka*) de que la electricitat –o alguna cosa semblant– és el principi espiritual de l'univers (Levine and Levine, 2004: 27; Dods, 1847: 78). I principalment, encara que posant-se a la alçada de l'anteriorment eclesiàstic, Poe demoleix la visió de l'home que trobem a les seves conferències. Més que afirmar la immortalitat humana, com havia fet Dods, Poe emfatitza la transitorietat humana –la seva insignificança dins del pla diví–.

Dods era conservador en la seva visió del més enllà. "[W]hen we lie down upon the bed of death, and the embers of life feebly glimmer in the socket of existence," explicava, "then the Gospel of Christ points us to brighter scenes –scenes beyond the tomb."

Podríem esperar una resurrecció general quan "[God's] dread voice shall speak with a living energy, that the very heavens shall hear,

NOTES

14 | Possiblement Poe era conscient de que Dods havia venut tres mil còpies de les seves conferències en un sol mes.

and the dead shall rise to die no more, and turn their eyes from the dark, ruinable tomb on the scenes of eternity!" (Dods, 1847: 64, 76). L'enfocament de Poe era diferent. Deixant de banda l'individu, es concentrava en la raça, i anticipava el futur quan "Man [...] ceasing imperceptibly to feel himself Man, will at length attain that awfully triumphant epoch when he shall recognize his existence as that of Jehovah" (Levine and Levine, 2004: 106). Òbviament, identificar-se com Jehovà és deixar d'identificar-se com a individu (com E. A. Poe, per exemple). Desafiant d'aquesta manera l'optimisme i l'antropocentrisme dels seus contemporanis, Poe li treu el significat a la transcendència.

La acció de Poe va ser, suggereixo, totalment deliberada. Alguns, com Patrick F. Quinn, han vist *Eureka* com un "unintentional poem of death" (1963: 4-7), però jo no veuria el seu interès en l'aniquilació com un fet accidental, sinó que el llegiria com un treball deliberadament provocatiu. Sens dubte, la visió de la humanitat que hi ha al treball va semblar un cruel acudit a aquells que esperaven trobar la seva dignitat i significança reafirmades per la retòrica de la conferència, com era el cas de Dods i Davis; però això és només part de l'humor de Poe. La presa de pèl definitiva es va produir en aquells que van creure que les especulacions esmentades podien ser cregudes en una època de creixent especialització disciplinària; que les respostes a l'origen de l'univers podien provindre de un clarivident, un antic Universalista, o un periodista, fins i tot si acceptem la possibilitat de que estiguessin familiaritzats amb el pensament científic del moment. La ciència popular, s'ha suggerit, va ser una resposta a la natura creixentment arcana del pensament científic del segle XIX (Daniels, 1968: 40-41); amb poques excepcions, els divulgadors no eran innovadors¹⁵. Essent aquest el cas, la dedicació d'*Eureka* a Humboldt té importància com a recordatori de l'arrogància provinent d'un aficionat oferint un treball semblant. Tot i que se li podria otorgar a Humboldt (algú de qui es va reconèixer el geni a l'Amèrica del segle XIX) un registre del coneixement existent, no s'havia de pretendre trobar una nova teoria de l'univers als esforços dels "bunyols" que competien pels dolars del públic americà. D'aquesta manera, encara que no hi cap raó per dubtar que Poe va seguir les notícies dels descobriments científics amb interès, *Eureka* hauria d'ésser llegit com una broma abans que com un assaig seriós de cosmologia. El geni de Poe estava compromès en demostrar que conferències cosmològiques, com la d'en Dods, no eran res més que "bunyols".

NOTES

15 | A *The Scarlet Letter* (1850), Hawthorne ridiculitzaria la capacitat d'un aficionat per interpretar intuïtivament els fenòmens astronòmics.

Bibliografia

- BENJAMIN, Walter (1968): "On Some Motifs in Baudelaire," Hannah Arendt (ed.), *Illuminations: Essays and Reflections*, New York, Schocken Books, 155-200.
- BEAVER, Harold (ed.) (1976): *The Science Fiction of Edgar Allan Poe*, London, Penguin.
- BOESE, Alex (2002): *The Museum of Hoaxes: A Collection of Pranks, Stunts, Deceptions, and Other Wonderful Stories Contrived for the Public from the Middle Ages to the New Millennium*, New York, E. P. Dutton.
- BURGOYNE, Daniel (2001): "Coleridge's 'Poetic Faith' and Poe's Scientific Hoax", *Romanticism on the Net*, 21, 17/04/2009, < <http://www.erudit.org/revue/ron/2001/v/n21/005960ar.html> >.
- CAMPBELL, Lewis; GARNETT, William (1882): *The Life of James Clerk Maxwell*, London, Macmillan.
- CANTOR, G. N. (1981): "The Theological Significance of Ethers", G. N. Cantor and M. J. S. Hodge (eds.), *Conceptions of Ether: Studies in the History of Ether Theories 1740-1900*, Cambridge, Cambridge University Press, 135-56.
- DANIELS, George (1968): *American Science in the Age of Jackson*, New York, Columbia University Press.
- DAVIS, Andrew Jackson (1852): *The Principles of Nature, Her Divine Revelations, and a Voice to Mankind*, 10th ed., New York, Lyon and Fishbough.
- (1871): *The Magic Staff: An Autobiography of Andrew Jackson Davis*, 9th ed., Boston, William White.
- DAYAN, Joan (1987): *Fables of Mind: An Inquiry into Poe's Fiction*, Oxford, Oxford University Press.
- DELEUZE, J. P. F. (1884): *Practical Instruction in Animal Magnetism*, New York, Fowler & Wells.
- DICK, Thomas (1846): *The Christian Philosopher; or, the Connection of Science and Philosophy with Religion*, 10th ed., 2 vols. in 1, Glasgow, William Collins.
- DODS, John Bouvee (1847): *Six Lectures on the Philosophy of Mesmerism, Delivered in the Marlboro' Chapel, Boston*, New York, Fowlers and Wells.
- (1853): *The Philosophy of Electrical Psychology in Twelve Lectures*, New York, Fowlers and Wells.
- ELMOR, Jonathan (1995): *Reading at the Social Limit: Affect, Mass Culture and Edgar Allan Poe*, Stanford, Stanford University Press.
- FALK, Doris V. (1969): "Poe and the Power of Animal Magnetism", *Publications of the Modern Language Association*, 84, 526-46.
- FROMM, Harold (1989): "Genius or Fudge? The Clouded Alembics of Magister Poe", *Hudson Review*, 52, 301-09.
- GOODMAN, Matthew (2008): *The Sun and the Moon: The Remarkable True Account of Hoaxers, Showmen, Dueling Journalists, and Lunar Man-Bats in Nineteenth-Century New York*, New York, Basic Books.
- HESSE, Mary B. (1964): "Francis Bacon", D. J. O'Connor (ed.), *A Critical History of Western Philosophy*, London, Collier-Macmillan, 141-52.
- HITCHCOCK, Edward (1854): *Religion of Geology and the Connected Sciences*, Boston, Phillips, Sampson and Co.
- HOLMAN, Harriet R. (1972): "Splitting Poe's 'Epicurean Atoms': Further Speculation on the Literary Satire of *Eureka*", *Poe Studies*, 5, no. 2, 33-37

- JACOBS, Robert (1969): *Poe: Journalist and Critic*, Baton Rouge, Louisiana State University Press.
- JAR'AB, Josef (2003): "Edgar Allan Poe's Literary Strivings: How to Sell Beauty When Truth is a Bore", *POEtic Effect and Cultural Discourses*, Hermann Josef Schnackertz (ed.), Heidelberg, Universitätsverlag Winter.
- LAURENS, Stéphane (2008): "Hidden Effects of Influence and Persuasion", *Diogenes*, 55, 9-21.
- LEHUU, Isabelle (2000): *Carnival on the Page: Popular Print Media in Antebellum America*, Chapel Hill, University of North Carolina Press.
- LEVINE, Stuart; LEVINE, Susan F. (eds.) (2004): *Eureka, by Edgar Allan Poe*, Urbana, University of Illinois Press.
- LIND, Sidney E. (1947): "Poe and Mesmerism", *Publications of the Modern Language Association*, 62, 1077-1094.
- MARTINEAU, Harriet (1838): *Retrospect of Western Travel*, 3 vols., London, Saunders and Otley.
- MILLS, Bruce Mills (2006): *Poe, Fuller, and the Mesmeric Arts: Transition States in the American Renaissance*, Columbia, University of Missouri Press.
- MILUTIS, Joe (2006): *Ether: The Nothing that Connects Everything*, Minneapolis, University of Minnesota Press.
- NORRIS, Christopher (1999): "Sexed Equations and Vexed Physicists: The 'Two Cultures' Revisited", *International Journal of Cultural Studies*, 2, 77-107.
- O'DONNELL, Charles (1962): "From Earth to Ether: Poe's Flight into Space", *Publications of the Modern Language Association*, 77, 85-91.
- OSTROM, John Ward, ed. (1948): *The Letters of Edgar Allan Poe*, 2 vols., Cambridge, MA, Harvard University Press.
- PICHANICK, Valerie Kossew (1980): *Harriet Martineau, The Woman and her Work, 1802-76*, Ann Arbor, University of Michigan Press.
- POE, Edgar Allan (1983): *Poetry and Tales*, New York, Viking Press, Library of America.
- (1984): *Essays and Reviews*, New York, Viking Press, Library of America.
- POLLIN, Burton R (2005): *Discoveries in Poe*, Notre Dame, IN, Notre Dame University Press, 1970.
- PORTERFIELD, Amanda (2005): *Healing in the History of Christianity*, Oxford, Oxford University Press.
- QUINN, Patrick F. (1963): "Poe's *Eureka* and Emerson's *Nature*", *Emerson Society Quarterly* 31, 4-7.
- ROURKE, Constance (1959): *American Humor: A Study of the National Character*, New York, Harcourt, Brace, Jovanovich.
- RUBIN, Joseph Jay; BROWN, Charles H. (eds.) (1950): *Walt Whitman of the New York Aurora: Editor at Twenty-Two; A Collection of Recently Discovered Writings*, State College, PA, Pennsylvania State University Press.
- SILVERMAN, Kenneth (1991): *Edgar A. Poe: Mournful and Never-Ending Remembrance*, New York, HarperCollins.
- SCHAEFFER, Charles W. (1971): "Poe's *Eureka*: The Macrocosmic Analogue", *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, 29, 353-365.
- SMITH, Gibson (1845): *Lectures on Clairmativeness, or Human Magnetism*, New York, Searing and Prall.
- SOMERVILLE, Mary (1831): *Mechanism of the Heavens*, London, John Murray.

- TATAR, Maria M. (1978): *Spellbound: Studies on Mesmerism and Literature*, Princeton, Princeton University Press.
- TAVES, Ann (1999): *Fits, Trances, and Visions: Experiencing Religion and Explaining from Wesley to James*, Princeton, NJ, Princeton University Press.
- TAYLOR, Matthew A. (2007): "Edgar Allan Poe's (Meta)physics: A Pre-History of the Post-Human", *Nineteenth-Century Literature*, 62.
- THOMSON, G. R. (1973): *Poe's Fiction: Romantic Irony in the Gothic Tales*, Madison, University of Wisconsin Press.
- THOMSON, Thomas (1830): *An Outline of the Sciences of Heat and Electricity*, London, Baldwin & Cradock.
- TOWNSHEND, Chauncey Hare (1840): *Facts in Mesmerism, with Reasons for a Dispassionate Inquiry into It*, London, NP.
- VERNE, Jules (1978): *De la Terre à la Lune, suivi de Autour de la Lune*, Paris, Flammarion.
- WALKER, I. M. (ed.) (1986): *Edgar Allan Poe: The Critical Heritage*, London, Routledge and Kegan Paul.
- WALMESLEY, D. M. (1967): *Anton Mesmer*, London, Robert Hale.
- WALSH, Lynda (2006): *Sins against Science: The Scientific Media Hoaxes of Poe, Twain, and Others*, New York, SUNY Press.
- WEBB, Thomas William (1883): *Optics Without Mathematics*, London, SPCK.
- WHITTAKER, David J. (1991): *The Essential Orson Pratt*, Salt Lake City, UT, Signature Books, Classics in Mormon Thought.
- WHORTON, James C. (2004): *Nature Cures: The History of Alternative Medicine in America*, New York, Oxford University Press.
- WINTER, Alison (1998): *Mesmerized: Powers of Mind in Victorian Britain*, Chicago, University of Chicago Press.